

Lahti

Talousarvio 2024

Taloussuunnitelma 2024–2026

Elinvoima- ja työllisyysjaosto 11.9.2023

Konserni- ja tilajaosto 11.9.2023

Tarkastuslautakunta 19.9.2023

Sisällys

1. Konsernihallinnon palvelualue.....	3
1.1. Konsernipalvelut-vastuualue.....	5
1.2. Elinvoima- ja työllisyyspalvelut -vastuualue, elinvoimapalvelut.....	7
1.3. Elinvoima- ja työllisyyspalvelut -vastuualue, työllisyyspalvelut	10
1.4. Tarkastustoimi.....	11
1.5. Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot	12
1.6. Lahden Tilakeskus	13
1.7. Investointiosa	15
1.7.1. Talonrakennus	15
1.7.2. Irtain omaisuus	19

1. Konsernihallinnon palvelualue

Tuloslaskelma (sis. Lahden Tilakeskus)	TP 2022	KS+LTA:t 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot	138 145 831	98 805 600	86 981 300	90 869 700	95 304 000
Myyntitulot	2 101 075	1 100 500	1 259 800	1 193 700	1 195 000
Maksutulot	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	3 399 452	4 036 300	4 219 300	4 137 700	3 880 200
Vuokratulot	68 979 107	71 526 200	72 444 300	76 381 300	80 966 200
Muut toimintatulot	63 666 197	22 142 600	9 057 900	9 157 000	9 262 600
Valmistus omaan käyttöön	468 528	600 000	600 000	600 000	600 000
Toimintamenot	-569 328 970	-139 273 400	-146 181 000	-176 368 900	-177 271 900
Henkilöstömenot	-30 580 161	-29 592 600	-32 424 000	-39 880 400	-41 508 700
Palvelujen ostot	-474 981 326	-36 996 100	-40 813 700	-44 944 000	-45 310 700
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 477 421	-11 129 400	-11 941 000	-12 627 500	-13 570 600
Avustukset	-29 094 761	-27 592 900	-26 593 300	-44 924 500	-41 884 400
Muut toimintamenot	-26 195 301	-33 962 400	-34 409 000	-33 992 500	-34 997 500
josta sisäiset vuokrat	-2 694 614	-2 738 800	-3 028 600	-3 150 000	-3 275 800
Toimintakate	-430 714 611	-39 867 800	-58 599 700	-84 899 200	-81 367 900
Rahoitustulot ja -menot	-4 013 924	-4 201 000	-3 301 000	-3 616 000	-4 436 000
Vuosikate	-434 728 535	-44 068 800	-61 900 700	-88 515 200	-85 803 900
Poistot ja arvonalentumiset	-24 742 670	-22 740 200	-22 698 800	-26 334 400	-27 742 500
Tilikauden tulos	-459 471 205	-66 809 000	-84 599 500	-114 849 600	-113 546 400

Toiminnan kuvaus

Konsernihallinnon palvelualue vastaa kaupunkitasoisista talous-, henkilöstö-, hallinto-, omistajaohjaus-, laki-, tila-, viestintä-, kaupunkimarkkinointi-, tietohallinto-, strategia- ja kehityspalveluista. Lisäksi konsernihallinto vastaa elinkeino-, työllisyys- ja maahanmuuttopalveluista, korkeakoulu-yhteistyöstä, ympäristökehityksestä, kaupungin tapahtumatoimintojen ja edunvalvonnan koordinoinnista. Palvelualueeseen kuuluvat konsernipalvelut-vastuualue, elinvoima- ja työllisyyspalvelut -vastuualue, Lahden Tilakeskus-taseyksikkö sekä suoraan kaupunginjohtajan alaiset viestintäpalvelut-palveluyksikkö ja sisäinen tarkastus. Konsernihallinnon palvelualueetta johtaa konsernipalvelujohtaja lukuun ottamatta niitä yksiköitä, jotka ovat suoraan kaupunginjohtajan tai tarkastuslautakunnan alaisuudessa. Talousarviossa palvelualueeseen sisältyy kaupunkitasoinen tuloarvio käyttöomaisuuden myyntivoitoista. Palvelualueen päätöksentekoa eliminä toimivat kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus, tarkastuslautakunta, elinvoima- ja työllisyysjaosto sekä konserni- ja tilajaosto. Lisäksi tarkastustoimi toimii itsenäisesti osana konsernihallinnon palvelualueetta.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

TE-palvelujen siirto paikallistasolle kuntiin tai työllisyysalueille

TE-palvelut siirtyvät valtiolta kuntien hoidettavaksi vuoden 2025 alusta. Jatkossa kunnat vastaavat kaikista työnhakua, työllistymistä ja yritystoimintaa tukevista työllisyyteen liittyvistä palveluista. Se merkitsee myös Lahden työllisyyspalvelujen organisaatioon ja toimintaan merkittäviä muutoksia. Kaupungille siirtyy viranomaistehtäviä ja liikkeenluovutuksen periaattein henkilöstöä. Muutos merkitsee myös etuisuuksiin liittyvien rahoitusvastuiden uudistamista siten, että kuntien rahoitusvastuu työttömyysturvan ja työllisyyden hoitoon liittyvistä kustannuksista aikaistuu ja laajenee. Tämä merkitsee Lahden kaupungin taloudelle paineita. TE-uudistuksen onnistuminen edellyttää työllisyyspalveluiden lisäksi merkittäviä panostuksia muilta palveluyksiköiltä (henkilöstöpalvelut, talouspalvelut, tietohallinto, viestintä).

Hallitusohjelma 2023–2027

Hallitusohjelman linjauksilla tulee toteutuessaan olemaan vaikutusta kuntien toimintaan ja rahoitukseen. Konsernihallinnossa tulee toteuttaa aktiivista edunvalvontaa ja osallistua tietojen tuottamiseen hallitusohjelman linjauksien toteutusta valmisteleville tahoille.

Henkilöstösuunnitelma

Vuonna 2024 henkilöstöresurssia on tavoitteena lisätä 28 henkilötyövuotta verrattuna vuodelle 2023 varattuun. Vuosina 2025–2026 henkilöstöresurssia on tavoitteena lisätä

91 henkilötyövuotta verrattuna vuodelle 2024 varattavaan. Henkilöstöressien lisäys kohdistuu työllisyyspalveluihin TE-palveluiden muutoksen takia. Vuonna 2024

työllistettyjen henkilöstöressia on tavoitteena vähentää 17 henkilötyövuotta verrattuna vuodelle 2023 varattuun.

Henkilöstösuunnitelma (palkalliset henkilötyövuodet)	TP 2022	KS+LTA:t 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Konsernihallinnon palvelualue	248	295	323	418	414
Lisäksi työllistettyjä	95	123	106	106	106

1.1. Konsernipalvelut-vastuualue

Sitovuus tuloarvio ja määräraha	TP 2022	KS+LTA:t 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot	7 071 629	7 441 300	7 666 700	7 632 900	7 471 600
Toimintamenot	-54 405 323	-46 511 300	-49 012 500	-50 083 500	-50 891 700
Toimintakate	-47 333 694	-39 070 000	-41 345 800	-42 450 600	-43 420 100

Toiminnan kuvaus

Konsernipalvelut-vastuualue vastaa kaupungin keskitetyistä toimisto- ja asiantuntijatehtävistä. Vastuualueeseen kuuluvat kaupunkitasoisesti toimivat palveluyksiköt: talouspalvelut, kehityspalvelut, henkilöstöpalvelut, kaupunginkanslia, lakipalvelut ja omistajaohjauspalvelut. Vastuualue toimii suoraan kaupunginhallituksen alaisuudessa. Vastuualueen määrärahavaraus sisältää virkaorganisaation lisäksi kaupunginvaltuuston ja -hallituksen, elinvoima- ja työllisyysjaoston sekä konserni- ja tilajaoston määrärahat, kaupunkitasoisia ja konsernipalvelujen yhteiskustannuksia sekä määrärahat vaalien järjestämiseen. Määrärahavaraukseen sisältyy myös suoraan kaupunginjohtajan alaisuudessa toimivan viestintäpalvelut ja sisäisen tarkastuksen.

Kaupunginvaltuusto on kaupungin ylin toimielin. Valtuustossa käsiteltävät asiat valmistelee kaupunginhallitus, joka vastaa valtuuston päätösten täytäntöönpanosta sekä kaupungin hallinnosta ja taloudesta.

Konsernipalvelut-vastuualue vastaa keskitetyistä toimisto- ja asiantuntijatehtävistä

- kaupungin johdon linjaukset
- konsernin ja kaupungin sisäisen tarkastuksen järjestäminen
- päätöksentekoelementtien päätösvalmistelu, kaupungin asiakirjahallinto ja arkistotoimi, toimistopalvelut sekä johdon tukipalvelut
- henkilöstöpoliittiset linjaukset, henkilöstö- ja työhyvinvointipalvelut sekä riskienhallinnan toiminnot
- kehitys-, tietohallinto-, tilasto- ja tietopalvelujen toiminnot sekä kaupungin yhteiset neuvontapalvelut
- strategiavalmistelun ohjaus
- lakipalvelut
- konsernin omistajaohjaus
- talouden ohjaus, taloussuunnittelu ja -hallinto, rahoituspalvelut, talouden ja toiminnan raportointi, sisäinen laskenta
- hankintojen ohjaus, konserniyhteisöjen yhteishankintayksikkötoiminnot.

Viestintäpalvelut vastaa kaupunkitasoisen viestinnän ja kaupunkimarkkinoinnin suunnittelusta ja koordinoinnista. Viestintäpalvelut huolehtii siitä, että kaupunkilaiset saavat ajantasaista tietoa valmistelusta, päätöksenteosta ja kaupungin palveluista.

Konsernipalvelut-vastuualueelle on varattu vahinkorahastosääntöjen (säädoskokoelma 2016/8) mukainen 0,05 milj. euron varaus, josta voidaan korvata kaupungin omaan tai vastuulla olevaan omaisuuteen kohdistuvia vahinkoja sekä kaupunkitasoinen eläkevastuuvarauksen purku -0,5 milj. euroa.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Muuttuva työelämä ja yhteiskunta edellyttävät jatkuvaa osaamisen kehittämistä myös kaupunkiorganisaatiossa. Teknologian kehitys muuttaa työtehtäviä, työn teon tapoja sekä työn rakenteita. Teknologian hyödyntäminen edellyttää tulevaisuudessa entistä enemmän ajatusmallien ja toimintatapojen muuttamista.

Kilpailu osaavasta työvoimasta kiristyy ja tulevaisuudessa osaavan työvoiman sitouttaminen kaupunkiorganisaatioon on yhä haastavampaa.

Digitalisaation nopea kehitys vaikuttaa laajasti kaupungin tarjoamiin palveluihin sekä kaupunkilaisten odotuksiin kaupungin digitaalisista palveluista. Kaupungin digipalveluiden kehittäminen sekä tekoälyn nykyistä laajempi käyttöönotto vaativat yhä enemmän investointeja ja hallintaa sekä resursseja ja osaamista. Kyber- ja tietoturvallisuuden sekä tietojärjestelmien toimivuuden turvaaminen on noussut avainasemaan kaupungin häiriöttömän palvelutuotannon varmistamisessa. Toisaalta kaupungin tulee huolehtia, että myös heille, joilla ei ole mahdollisuutta käyttää sähköistä asiointia, on tarjolla riittävät tukipalvelut.

Tiedolla johtamisen ja tiedon hyödyntämisen tarve on lisääntynyt ja se edellyttää toimivaa tietoinfrastruktuuria, joka mahdollistaa tiedon keräämisen, tallentamisen, analysoinnin ja jakamisen. Saatavilla olevan datan määrä kasvaa ja monipuolistuu sekä tarjolla olevat analytiikkateknologiat edelleen kehittyvät. Tämä haastaa kaupunkia kustannustehokkaihin ratkaisuihin sekä huomioimaan kehityksen eettiset näkökulmat. Lisäksi tiedolla johtamisen kulttuuria ja osaamista tulee edelleen kehittää.

TE2024-uudistuksen myötä työllisyyspalveluiden helposti saavutettavat asiakas-, tapahtuma- ja koulutuspalvelut mallintuvat uudella tavalla Palvelutorin alustalle. Palvelutori toimii luontevana paikkana osallisuus- ja kehittämistyölle, kun kuntalaispalveluja kehitetään yhdessä julkishallinnon, järjestöyhteistyön ja kuntalaisten kanssa.

Toiminnan painopistealueet

Konsernipalvelut tukee palvelualueita strategian kärkihankkeiden tavoitteiden toteuttamisessa. Konsernipalvelut toteuttaa vastuullaan olevia keskitettyjä toimisto- ja asiantuntijapalveluita kustannustehokkaasti, asiakaslähtöisesti ja ammattitaidolla.

Toiminnan painopisteitä vuonna 2024 ovat

- Talouden tasapaino-ohjelman toimenpiteiden edistäminen

- Jämerä-hankkeen toteutus (talouden tietojärjestelmä-uudistus)
- strategian kärkihankkeiden läpivienti houkutteleva työyhteisö kärkihankeen osalta
- kaupunkitasoisen tietovarastoinnin, tiedolla johtamisen ja raportoinnin kehittäminen
- perustietotekniikan kilpailutuksen onnistunut läpivienti
- konserniyhtiöiden rahoitusmahdollisuuksien ja konsernirakenteen tarkoituksenmukaisuuden arviointi
- TE-palvelu-uudistuksen valmistelu

Viestintäpalvelujen toiminnan painopisteitä ovat

- Lahden kaupungin uudistetun ilmeen jalkauttaminen koko kaupungin organisaatiossa ja myös yhteistyökumppaneiden käyttöön.

- kaupungin kokonaistunnettuuden lisääminen ja vetovoiman vahvistaminen niin potentiaalisille uusille asukkailla, yrityksille kuin opiskelijoillekin.
- Lahden tunnettuuden lisääminen ja brändin vahvistaminen Suomen johtavana ympäristökaupunkina.
- Lahden tunnettuuden lisääminen urheilu-, kulttuuri- ja yliopistokaupunkina.
- Lahden työnantajamielikuvan parantaminen viestinnällisin keinoin.
- asumisen markkinoinnin vahvistaminen, yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa lisäten.
- työllisyyspalvelut edellyttää uudenlaisia viestinnän resursseja.

Toimintaa kuvaava mittari	TP 2022	KS+LTA:t 2023	TA 2024
Talous			
Toimintamenot/asukas (brutto)	453 €	386 €	406 €

1.2. Elinvoima- ja työllisyyspalvelut -vastuualue, elinvoimapaalvelut

Sitovuus toimintakate	TP 2022	KS+LTA:t 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot	1 765 035	1 937 900	2 058 900	2 043 400	2 053 400
Toimintamenot	-8 258 967	-13 551 200	-12 810 100	-12 855 000	-12 839 500
Toimintakate	-6 493 932	-11 613 300	-10 751 200	-10 811 600	-10 786 100

Toiminnan kuvaus

Elinvoimapaalvelut -palveluyksikkö vastaa elinkeinoyhteistyöstä, tapahtumatoiminnasta, ympäristökehityksestä, korkeakouluyhteistyöstä, innovaatio- ja hanketoiminnasta, kansainvälisistä asioista, edunvalvonnasta ja vastuualueen sidosryhmäyhteistyöstä sekä maahanmuuttotyöstä. Palveluyksikkö edistää kaupungin elinvoimaisuutta ja vetovoimaa sekä tulevaisuuden kasvun edellytyksiä tiiviissä yhteistyössä työllisyyspalveluiden kanssa.

Elinvoimapaalvelujen tavoitteita toteutetaan omana toimintana sekä kehitysyhtiöiden, korkeakoulujen ja muiden kumppanuuksien avulla. Palveluyksikkö rahoittaa strategisesti ja elinvoimapolitiisesti merkittävää alueellista kehittämistoimintaa, hankkeita ja tapahtumia. Määräraha-avara- sisältää rahoitusosuudet Lahden seudun kehitys LADEC Oy:lle ja Lahden seutu – Lahti Region Oy:lle, Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopistolle (LUT), Helsingin yliopistolle (HY) sekä mm. muulle strategiselle korkeakoulu-toiminnalle. Palveluyksikkö toimii elinvoima- ja työllisyysjäsoston alaisuudessa.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Kansainvälisen toimintaympäristön epävakaus heijastuu alueen elinkeinoelämään, asukkaisiin ja kaupunkiorganisaatioon. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan, energiamarkkinoiden epävakaus, korkotason nousu sekä yleinen suhdan- netilanne haastavat suomalaisia kaupunkeja. Lahteen kohdistuu mm. elinkustannusten nousuun, teollisuuden kysyntään ja osaajahaasteisiin sekä pakolaisuuteen kohdistuvia riskejä. Samalla Lahden seutu on kasvavan sijoittautumiskiinnostuksen kohteena, vieraskielisten asukkaiden määrä on kasvussa ja korkeakoulutoiminta kehittyy nopeasti, mikä voi heijastua työllisyys- ja väestökehitykseen myönteisesti. Kaupungin tulevaisuuden menestymisen kannalta osaavan työvoiman saatavuuden edistäminen alueen työelämän tarpeisiin sekä vieraskielisten työllistymisen ja kotoutumisen vahvistaminen ovat toiminnan keskiössä.

Lisäksi uudella hallitusohjelmalla on erilaisia vaikutuksia toimintaympäristöön. Lahden ympäristö- ja elintarvikeosaaminen luovat kasvun edellytyksiä seudulle ja kansallisesti. Valtakunnalliset panostukset TKI-toimintaan, korkeakoulujen aloituspaikkoihin ja työllisyyden vahvistamiseen edistävät myös Lahden elinvoimatyötä.

Toiminnan painopistealueet

Elinvoimapaalvelut keskittyvät vuonna 2024 yritysten toimintaedellytysten ja kasvun tukemiseen, osaajahaasteiden ratkaisemiseen sekä kaupungin vahvistamiseen ympäristö- ja tapahtumakaupunkina.

Elinkeinoelämää, yritysten kasvua ja sijoittautumista tuetaan vahvassa alueellisessa yhteistyössä Lahden seudun kehitys LADEC Oy:n (LADEC), LUT-yliopiston, LAB-ammattikorkeakoulun ja Koulutuskeskus Salpauksen kanssa. Strategiset kumppanuussopimukset, LUT-konsernin kasvun vahvistaminen sekä yritys ympäristöjen kehittäminen edistävät kaupungin veto- ja pitovoimaa ja luovat kasvun edellytyksiä. Lisäksi elinkeinoelämään panostetaan tukemalla startup-toimintaa, palveluseleillä sekä esimerkiksi vieraskielisten palveluita kehittämällä. Innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimusta sekä hankerahoitusta hyödynnetään kehitystyön ajurina.

Ympäristökehitys edistää Lahden elinvoimaisuutta vahvistamalla kaupungin kestävyttä. Ympäristökehitys koordinoi kaupungin hiilineutraaliustavoitetta ja vahvistaa kaupungin omien toimien lisäksi myös alueen yrityksiä ja asukkaita päästövähennyksiin. Ilmastotyössä korostuu vaikutusta liikenteen ja kulutuksen päästöihin sekä vahvistaa hiilitasetta. Yritysyhteistyön viitekehyksinä toimivat EU:n kaupunkimissio ja ilmastokumppanuus. Ilmastotyön rinnalla nousee luonnon monimuotoisuuden teema, johon liittyen laaditaan kokonaisvaltainen tavoite luontopositiivisuudesta.

Kaupungin tapahtumatoiminta tuo alueelle merkittäviä positiivisia vaikutuksia. Tapahtumatoimintaa johdetaan kehitysohjelman kautta tiiviissä sidosryhmäyhteistyössä tavoitteena vahvistaa Lahden vetovoimaa ympärivuotisenä, kansainvälisenä ja lahtelaisten tapahtumakaupunkina. Maahanmuuttotyössä korostuu uuden palvelukonseptin rakentamisen lisäksi kotoutuslain uudistus (KOTO24) ja siihen liittyvät valmistelutarpeet työllisyyspalvelu-uudistuksen rinnalla. Seudullisen, kansallisen ja kansainvälisen yhteistyön avulla edistetään kaupungin verkostoja ja kumppanuuksia, tehdään kaupunkia tunnetuksi sekä edunvalvontaan tärkeitä intressejä uuden hallitusohjelman alkutaipaleella.

Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy

LADECin tehtävänä on kehittää Lahden seudun elinkeinoelämän edellytyksiä, kilpailukykyä ja vetovoimaisuutta, minkä kautta edistetään uusien yritysten ja työpaikkojen syntymistä sekä yritysten kasvua. LADEC vastaa aloittavien,

toimivien ja sijoittuvien yritysten palvelusta sekä seudun markkinoinnista yritys ympäristönä. Vuonna 2023 uudistettu strategia ohjaa vuoden 2024 tavoitteita ja toiminnan painopisteitä.

Yritysräjapinnassa jatketaan aktiivista työtä. Yhtiön tarjoamien palveluiden kehittämisessä korostetaan niiden vaihtavuutta ja lisäarvoa alueen elinkeinoelämän kasvuille. Epävarma yhteiskunnallinen ja markkinatilanne voi aiheuttaa nopeitakin muutoksia yritysten palvelu- ja kehitystarpeissa, ja LADECin tulee pystyä reagoimaan näihin tarvitessa. LADEC osallistuu työvoimapalveluiden kokonaisuuden kehittämiseen erityisesti yritysten tarpeiden näkökulmasta.

Lahden seudun vetovoima on ollut viime vuosina kasvussa, mikä näkyy mm. LADECin sijoittumisasiakkuuksien määrän kasvuna. Yritysten ja investointien houkuttelussa panostetaan erityisesti alueen avainklusterien ja -ekosysteemien (mm. elintarviketeollisuus, sähköinen liikenne, urheiluliiketoiminta) vahvistamiseen sekä suurten investointihankkeiden toteutumiseen.

Lahden seutu - Lahti Region Oy (Visit Lahti)

Vuonna 2024 matkailukysyntään vaikuttaa edelleen Ukrainan sota, Aasian markkinoiden rajallinen lentoliikenne sekä venäläisten matkailijoiden puuttuminen. Vastuullisen matkailun merkitys tulee entisestään vahvistumaan ja tietoisuus ilmastonlämpenemisestä muuttaa matkailukysynnän rakennetta. Yhtiö seuraa ja ennakoii markkinoiden muuttumista ja reagoi ketterästi. Tavoitteena kasvattaa kotimaan lähimatkailua ja vähentää hiilijalanjälkeä.

Lähimatkailun kasvutavoite on sekä vapaa-ajan matkailussa että kokousmatkailussa. Seudun tavoitteena on olla vastuullisen matkailukohde vuonna 2025. Kansainvälisen matkailun kasvuteemoja ovat kongressit, urheilumatkailu sekä vesistö- ja luontomatkailu Salpausselkä UNESCO Global Geoparkissa. Yhteistyötä tiivistetään LUT-yliopiston kanssa kansainvälisten tieteellisten kongressien houkuttelemiseksi seudulle. Urheilumatkailu keskittyy Lahden seudun tunnettuuden lisäämiseen outdoor-urheilumatkailun johtavana kohteena. Yhteistyössä Lahden kaupungin ja urheiluyhtiöiden kanssa houkutellessaan kansainvälisiä urheilutapahtumia kaupunkiin. Vesistömatkailun kehittämisvisio kirkastetaan. Matkailijamäärän kasvua tavoitellaan Keski-Euroopan, USAn sekä Aasian markkinoilta. Yhteistyössä Lahden kaupungin ja LADEC:n kanssa tavoitellaan hotelli-investointeja kaupunkiin.

Lahti Region koordinoi opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) rahoittamaa urheilun suurtaapahtumakaupunkien (Helsinki, Tampere, Lahti, Turku, Jyväskylä) yhteistyöhankeita. Yhtiö on mukana viiden maakunnan Lakeland Finland -yhteistyöryhmässä ja yhtiössä toimii Salpausselkä UNESCO Global Geopark -yksikkö. Yhtiöllä on merkittävä rooli valtakunnallisessa matkailukentässä ylimatekunnallisena yhteistyötoimijana.

Lahden yliopistokampus

Lahden seudun vahvuutena on yliopistojen (LUT ja HY), LAB-ammattikorkeakoulun, elinkeinoelämän ja Lahden kaupungin tiivis yhteistyö. LUT-yliopisto ja Helsingin yliopisto houkuttelevat uusia yrityksiä ja luovat pitovoimaa. Yliopistojen alueellista tehtävää tukee Lahden yliopistokampuksen koordinaatioyksikkö.

Koordinaatioyksikön tavoitteena on tuoda yliopistoissa tehtävä tutkimus- ja kehittämistyö sekä opetus alueen elinkeinoelämän käyttöön. HY ja LUT yhteistyössä LAB-ammattikorkeakoulun kanssa panostavat TKI-rahoituksen saamiseen alueelle osallistumalla aktiivisesti kansallisiin ja kansainvälisiin rahoitushakuihin. Korkeakoulujen tutkimus- ja opetusyhteistyö tuo lisäarvoa alueen elinkeinoelämälle mahdollistamalla uutta osaamista. Yliopistot panostavat ympäristön ja terveyden kymmenvuotiseen hankkeeseen Luontoaskel terveyteen avaamalla uusia tutkimushankkeita. HY:n ja LUTin ilmakehätieteen-mallintamisen professorin tutkijajärjestö laajenee Lahdessa muodostaen Atmospheric Modelling Centre, Lahti -kokonaisuuden. Lahdessa vahva tiedekasvatus luo pohjaa osaamiseen perustuvan tulevaisuuteen. Päijät-Hämeen LUMA-keskus (HY) jatkaa kasvuaan ja Lahden JunnuYliopisto kehittää kouluissa tapahtuvaa tiedekasvatusta.

LUT-yliopisto (Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto)

Puhdas energia, vesi ja ilma ovat elämän edellytyksiä, joihin LUT-yliopistossa etsitään ratkaisuja tekniikan ja talouden osaamisella. LUT auttaa yhteiskuntaa ja yrityksiä uudistumaan kestävästi. LUT-yliopiston kaikki kolme tiedekuntaa – Engineering Science (LENS), Energy Systems (LES) ja LUT School of Business (LBS)- toimivat Lahden kampuksella.

LUT-yliopisto on aktiivisesti mukana alueen strategisia painopisteitä tukevilla tutkimushankkeissa ja Euroopan ympäristöpääkaupunki -teeman (mm. mission cities) ympärille rakentuvien EU-tutkimushankkeiden muotoutumisessa. Yliopiston tavoitteena on houkuttaa Lahteen LUTin strategiaan yhteensopivia yrityksiä sekä alueen nykyisten yritysten kasvun edistäminen yhdessä LAB-ammattikorkeakoulun kanssa. Kampuksen opiskelijamäärä jatkaa kasvuaan ja syksyllä 2024 kampuksella opiskelee yli 1300 opiskelijaa. LUT-yliopistolla on yhdeksän maisteriohjelmia (yksi kauppatieteissä ja kahdeksan tekniikassa) sekä kolme kandidaatin ohjelmaa Lahden kampuksella. Erityisesti panostetaan opiskelijoiden jäämiseen Lahden alueelle valmistumisen jälkeen. LABin elintarvikelaboratoriossa ja sähkö- ja automaatiotekniikassa yhteistyö tiivistyy sekä koulutuksessa että TKI-toiminnassa. Kuitutekniikan 1000 m² laboratorion merkittävimmät laitteistoasennukset saadaan päätökseen alkuvuodesta 2024. Asennukset mahdollistavat tutkimuslaboratorion laajamittaisen hyödyntämisen tutkimuksessa ja yritysten tuotekehityksessä. Lahden kampuksen kasvu jatkuu myös henkilökunnan osalta. Lahdessa toimivien professuurien ympärille rakentuvat tutkimusryhmät vahvistuvat.

Helsingin yliopisto

Lahdessa on monipuolisesti Helsingin yliopiston tiedekuntien osaamista ja toimintaa: bio- ja ympäristötieteellisen (ekologia), humanistisen, maa- ja metsätieteellisen (ravitseminen), matemaattis-luonnontieteellisen (ilmakehätiede), valtiotieteellisen tiedekunnan (hyvinvointiala), lääketiede (Päijät-Hämeen keskussairaala) sekä jatkuvan oppimisen toimijat. Lahden talousalue liittyy saumattomasti HY:n profiloitihankkeisiin: Kestävyystieteen instituutti HELSUS (Helsinki Institute of Sustainability Science), HOH (Helsinki One Health, terveyden tutkimus) ja INAR (ilmakehän ja ympäristön tutkimus). Lahden kampuksella toimii Päijät-Hämeen LUMA-keskus, joka on osa LUMA-keskus Suomea.

Helsingin yliopisto vastaa alueen vihreän kaupungin haasteeseen jatkamalla vahvaa ympäristöalan ja erityisesti kaupunkiekologian tutkimusta Lahdessa. Uudet avaukset liittyvät rakentamisen hyvinvointivaikutuksiin ja ilmanlaadun

tutkimukseen, erityisesti panostetaan alueen elintarvikealan kehittämiseen. Päijät-Hämeen LUMA-keskuksen toiminta laajenee ja entisestään monipuolistuu tavoittamaan mahdollisimman paljon lapsia ja nuoria Lahden alueella. Jatkuva oppiminen kehittää erityisesti sivistystoimen ja sosiaali- ja terveystoimen henkilöstön osaamista.

Koulutuskeskus Salpaus

Koulutuskeskus Salpaus työskentelee monialaisen ammatillisen koulutuksen järjestäjänä tarjoten vuoden aikana opiskelumahdollisuuksia 13 000 nuorelle ja aikuiselle. Salpauksen työelämälähtöiset koulutuspalvelut tukevat yritysten liiketoiminnan ja henkilöstön osaamisen kehittämistä. Vuonna 2024 Koulutuskeskus Salpauksen kanssa tiivistetään yhteistyötä kaupungin työllisyyden edistämässä ja yritysten osaajatarpeiden ratkaisemisessa sekä erilaisissa strategisesti merkittävässä hankkeissa, kuten elintarviketeollisuuden ja sähköalan yhteistyö.

Toimintaa kuvaava mittari	TP 2022	KS+LTA:t 2023	TA 2024
Talous:			
Toimintamenot/asukas (brutto)	69 €	112 €	106 €

1.3. Elinvoima- ja työllisyyspalvelut -vastuualue, työllisyyspalvelut

Sitovuus toimintakate	TP 2022	KS+LTA:t 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot	1 704 907	1 717 700	1 626 400	1 627 100	1 627 800
Toimintamenot	-26 602 549	-26 461 900	-27 167 100	-53 883 900	-51 044 600
Toimintakate	-24 897 642	-24 744 200	-25 540 700	-52 256 800	-49 416 800

Toiminnan kuvaus

Työllisyyspalvelut palveluyksikkö vastaa kaupungin työllisyyspolitiikasta ja muista työllisyysasioista, työllisyyden kuntakokeilusta sekä tuottaa lakisääteiset palvelut kuntakokeilun kohderyhmille Lahdessa ja lisäksi vieraskielisille asiakkaille muissa kokeilukunnissa (Asikkala, Hollola, Kärkölä ja Orimattila). Palveluyksikkö edistää kaupungin elinvoimaisuutta ja vetovoimaa sekä tulevaisuuden kasvun edellytyksiä. Palveluyksikkö toimii elinvoima- ja työllisyysjäsoston alaisuudessa.

Kaupungin ja työllisyyden kuntakokeilun oman toiminnan lisäksi työllisyysvaroilla rahoitetaan eri toimijoiden työllisyys- ja kehityshankkeita, mikäli ne vastaavat kaupungin strategiasta ja kuntakokeilun linjauksista johdettuihin tavoitteisiin. Monen toimijan mallilla edistetään tuloksellista työllisyydenhoidon palveluvalikoiman rakentumista lahtelaisten työnhakijoiden ja elinkeinoelämän tarpeisiin. Syksyllä 2022 käynnistyi työllisyyspalvelujen vaikuttavuusperusteinen pilottihanke. Siinä kaupunki yhteistyössä yksityisen, paikallisesti palveluita tuottavan palveluntarjoajan kanssa saattaa tehokkaammin yhteen työtä tarjoavia ja työtä etsiviä. Hankkeen avulla työllistetään nykyistä tehokkaammin yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneita työttömiä työnhakijoita. Hankkeella pyritään alentamaan myös kaupungin maksamaa työmarkkinatuen kuntaosuutta. Pilottihanke jatkuu 31.12.2024 saakka.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Lahden keskeisiä haasteita ovat työttömyyden vaikea rakenne, pitkäaikaistyöttömyyden korkea taso ja rakennetyöttömyyden määrän kasvu sekä nuorisotyöttömyys. Viimeisen vuoden aikana Lahden kokonais- ja nuorisotyöttömyys on pudonnut 12 suuremman kaupungin osalta eniten (%-yksikköä). Työllisyystoimissa panostetaan työnhakijoille tarjottaviin moniammatillisiin palvelupaketteihin, koulutuksiin ja henkilökohtaiseen valmennukseen. Samalla huomioidaan myös työnantajaokohtaiset rekrytointitarpeet sekä niihin työhönvalmennuksen kautta tarjottava toiminnallinen ja taloudellinen tuki. Uusien työnhakijoiden palveluprosessi

käynnistyi uuden palvelumallin mukaisesti alkukartoituksella aikaisempaa nopeammin. Asiakasprosessi on tiiviimpi ja perustuu enemmän henkilökohtaiseen asiointiin.

Toiminnan painopistealueet

Kaupungin työllisyystoimissa etusijalla ovat työmarkkinatuen kuntaosuuden alentaminen, nuorisotakuu, pitkäaikaistyöttömyyden torjunta ja vieraskielisten työllistyminen sekä alueen elinkeinoelämän kanssa tehtävä tiivis yhteistyö, joka tukee alueen yritysten ja osajien kohtaamista.

Lahti on yhdessä Hollolan, Orimattilan, Asikkalan ja Kärkölään kanssa mukana Lahden seudun työllisyyden kuntakokeilussa 31.12.2024 saakka. Kokeilun tavoitteena on muun muassa kuntien roolin vahvistaminen työllisyyspalvelujen järjestäjänä. TE-palvelut siirtyvät kunnille tai työllisyysalueilla vuoden 2025 alussa. Uudistukseen liittyvä lainsäädäntö on hyväksytty ja vahvistettu keväällä 2023.

Työllisyyden kuntakokeilussa tehdään verkostoyhteistyötä kuntien, TE-hallinnon, Päijät-Hämeen hyvinvointialueen, koulutusorganisaatioiden, elinkeinoelämän sekä välityömarkkinatoimijoiden kesken. Kokeilun aikana rakennettavalla työllisyydenhoidon ekosysteemillä, toimivilla yhdyspinoilla ja yhteisillä prosesseilla pyritään entistä nopeampiin ja vaikuttavampiin työllistymistuloksiin. Palvelukokonaisuudessa kehitetään erityisesti asiakkaiden työ- ja toimintakykyä sekä osaamista ja elinkeinoelämäyhteistyöhön liittyviä toimia.

Työllisyyden kuntakokeilu kehittää yhteistyössä Päijät-Hämeen hyvinvointialueen, Kelan ja Hämeen TE-toimiston kanssa toimintamallin työttömien aktiivointiasteen nostamiseksi vuoden 2023 aikana. Aktiivointiasteen keskiarvon tulisi nousta uudesta toimintamallista johtuen koko maan aktiivointiasteen tasolle. Työmarkkinatuen kuntaosuus pitää saada merkittävään laskuun.

Toimintaa kuvaava mittari	TP 2022	KS+LTA:t 2023	TA 2024
Talous:			
Toimintamenot/asukas (brutto)	221 €	220 €	225 €

1.4. Tarkastustoimi

Sitovuus tuloarvio ja määräraha	TP 2022	KS+LTA:t 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-342 484	-357 100	-390 600	-397 900	-405 000
Toimintakate	-342 484	-357 100	-390 600	-397 900	-405 000

Toiminnan kuvaus

Tarkastustoimi toimii itsenäisenä osana konsernihallinnon palvelualueetta. Lahden kaupungin ulkoisesta tarkastuksesta vastaavat tarkastuslautakunta ja sen alaisuudessa toimiva tarkastustoimisto sekä tilintarkastaja. Tarkastustoimisto avustaa tarkastuslautakuntaa sen arvioidessa tavoitteiden toteutumista sekä toiminnan tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Tarkastustoimisto voi tehdä myös itsenäisesti tarkastuksia ja selvityksiä. Toiminta on kaupungin muusta organisaatiosta ja johdosta riippumatonta.

Tarkastuslautakunta valmistelee kaupunginhallitukselle esityksen tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi. Kaupunginhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksistä vain kaupungin hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta valvoo kuntalain 84 §:ssä säädetyn si-donnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Tarkastuslautakunta kilpailuttaa Lahti-konsernin tilintarkastuspalvelut syksyllä 2023 ja valittu palveluntuottaja huolehtii tilintarkastuksesta tilivuodesta 2024 alkaen.

Toiminnan painopistealueet

Tarkastuslautakunta antaa vuosittain arviointikertomuksen, jossa arvioidaan valtuuston asettamien toiminnallisten tavoitteiden toteutumista sekä hallinnon toiminnan tarkoituksenmukaisuutta. Lautakunta voi tarvittaessa antaa erilllisraportteja yksittäisistä asioista. Valtuustokauden aikana käydään läpi kaikkien palvelualueiden ja yksiköiden keskeisimmät toiminnot.

Tarkastuslautakunnan on myös huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Tarkastuslautakunta tekee esityksen tilintarkastajan valinnasta ja tytäryhteisöjen tilintarkastajien nimeämisestä. Kuntalain 122 §:n mukaan kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi on valittava kunnan tilintarkastusyhteisö, jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä.

Tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös.

Tarkastuslautakunta jatkaa yhteistyötä suurten kaupunkien tarkastuslautakuntien kanssa.

Toimintaa kuvaava mittari	TP 2022	KS+LTA:t 2023	TA 2024
Talous:			
Toimintamenot/asukas (brutto)	3 €	3 €	3 €

1.5. Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot

Ei valtuustoon nähden sitova	TP 2022	KS+LTA:t 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot	4 096 736	5 120 000	2 120 000	2 120 000	2 120 000
Toimintamenot	0	0	0	0	0
Toimintakate	4 096 736	5 120 000	2 120 000	2 120 000	2 120 000

Toiminnan kuvaus

Tulot muodostuvat käyttöomaisuuden myyntivoitoista ja menot mahdollisista myyntitappioista.

Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot eivät ole kaupunginvaltuustoon nähden sitovia.

Käyttöomaisuuden myyntivoitot käytetään elinvoimaa vahvistavien investointien ja vastaavien kertaluonteisten menojen kattamiseen. Myyntivoittoja ei tule käyttää käyttöalouden pysyväisluonteisten kustannusten kattamiseen.

1.6. Lahden Tilakeskus

Tuloslaskelma	TP 2022	KS+LTA:t 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Liikevaihto	69 600 420	72 028 700	72 949 300	76 886 300	81 471 200
Valmistus omaan käyttöön	468 528	600 000	600 000	600 000	600 000
Liiketoiminnan muut tulot	53 907 104	10 560 000	560 000	560 000	560 000
Materiaalit ja palvelut	-19 385 929	-25 406 800	-28 481 900	-29 869 000	-31 979 500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 182 339	-10 204 600	-11 332 700	-12 003 700	-12 930 900
Palvelujen ostot	-11 203 590	-15 202 200	-17 149 200	-17 865 300	-19 048 600
Henkilöstömenot	-2 096 708	-2 288 300	-2 358 100	-2 337 500	-2 372 600
Poistot ja arvonalentumiset	-23 510 426	-21 168 400	-19 955 700	-20 550 700	-22 259 700
Suunnitelman mukaiset poistot	-23 353 173	-21 168 400	-19 955 700	-20 550 700	-22 259 700
Arvonalentumiset	-157 253	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut menot	-21 482 364	-24 696 800	-25 960 700	-26 942 100	-27 739 000
Liikelyi-/alijäämä	57 500 625	9 628 400	-2 647 100	-1 653 000	-1 719 600
Rahoitustulot ja -menot	-4 177 028	-4 201 000	-3 301 000	-3 616 000	-4 436 000
Muut rahoitustulot	-62	0	0	0	0
Kunnalle maksetut korkomenot	-4 175 330	-4 200 000	-3 300 000	-3 615 000	-4 435 000
Muut rahoitusmenot	-1 635	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Yli-/alijäämä ennen varauksia	53 323 597	5 427 400	-5 948 100	-5 269 000	-6 155 600
Poistoeron lisäys tai vähennys	116 668	75 000	75 000	75 000	75 000
Tilikauden yli-/alijäämä	53 440 266	5 502 400	-5 873 100	-5 194 000	-6 080 600
Käyttöomaisuuden myynti (ei sitova)	-53 906 804	-10 500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Tilikauden yli-/alijäämä	-466 538	-4 997 600	-6 373 100	-5 694 000	-6 580 600
Rahoituslaskelma	TP 2022	KS+LTA:t 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toiminnan rahavirta	22 927 219	16 095 800	13 507 600	14 781 700	15 604 100
Liikelyi-/alijäämä	57 500 625	9 628 400	-2 647 100	-1 653 000	-1 719 600
Poistot ja arvonalentumiset	23 510 426	21 168 400	19 955 700	20 550 700	22 259 700
Rahoitustulot ja -menot	-4 177 028	-4 201 000	-3 301 000	-3 616 000	-4 436 000
Tulorahoituksen korjaukset	-53 906 804	-10 500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Investointien rahavirta	57 940 526	-16 048 000	-32 900 000	-57 249 000	-49 741 000
Investointimenot	-39 072 224	-27 822 000	-34 885 000	-59 498 000	-51 374 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	732 000	274 000	485 000	749 000	133 000
Pysyvien vast. hyödykkeiden luovutustulot	96 280 750	11 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	80 867 745	47 800	-19 392 400	-42 467 300	-34 136 900
Lainakannan muutokset	-82 000 000	9 082 100	19 392 400	42 467 300	34 136 900
Pitkäaikaisten lainojen muutokset	-82 000 000	9 082 100	19 392 400	42 467 300	34 136 900
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 132 255	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	-80 867 745	9 082 100	19 392 400	42 467 300	34 136 900
Vaikutus maksuvalmiuteen	0	9 129 900	0	0	0

Toiminnan kuvaus

Taseyksikkö Lahden Tilakeskus vastaa kaupungin omistamasta toimitilakannasta, sen teknisestä kunnosta ja arvosta, tuottavuudesta, tehokkaasta käytöstä sekä kehittämisestä. Taseyksikön tehtävänä on järjestää kaupunkiorganisaatiolle sen tarpeiden mukaiset toimitilat ja niihin sovitut kiinteistö- ja käyttäjäpalvelut. Taseyksikkö toimii konserni- ja tilajaoston alaisuudessa. Tilakeskus vastaa myös hallintosäännön mukaisesti konserni- ja tilajaoston käsittelyyn tulevien kaupunkikonsernin toimitilahallinnon asioiden valmistelusta. Tilakeskus voi tarjota palveluitaan myös ulkopuolisille.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Tilakeskus järjestää kaupunkiorganisaatiolle tarvittavia toimitiloja rakennuttamalla, vuokraamalla tai ostamalla. Oman toimitilakannan ylläpitämistä, uudistamista ja kehittämistä jatketaan pitkäjänteisten investointi- ja kunnossapito-ohjelmien sekä salkutuksen avulla. Toimitilatarpeet määritellään kaupungin palveluverkkosuunnitelmien, kiinteistöjen teknisen kunnan sekä asiakkaiden toiminnallisten tarpeiden perusteella. Kaupungin oman palvelutuotannon tilankäyttöä keskitetään ja tilojen yhteiskäyttöä sekä käytöstä pyritään lisäämään. Kehittyneiden vuokrausmallien käyttö toimitilatarpeiden ratkaisuisa tulee kasvamaan. Kaupungin hallinnon työtilojen työympäristökehittämistä ja tilankäytön tehostamista jatketaan tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan.

Palveluverkkojen tiivistymisen myötä kaupunkiorganisaation käytössä oleva tilakanta supistuu. Tämän seurauksena syntyy tarve löytää käytöstä poistuville toimitiloille uutta käyttöä kehittämällä, vuokraamalla markkinoille, myymällä tai jopa purkamalla. Tässä hallintaan käytetään tilakannan salkutusta työkaluna.

Jäljellä olevien sote- ja pelastuslaitoskiinteistöjen omistuksista pyritään luopumaan. Näitä kiinteistöjä on myyty yhteiskuntakiinteistöihin keskittyneille tahoille. Tämä markkina on muuttumassa mm. hyvinvointialueilta odotettavien toimitilakustannussäästöjen ja korkotason nousun takia. Näiden kohteiden myyminen on jatkossa huomattavasti vaikeampaa.

Kiinteistö- ja rakennusalalla rakentamisen kustannustason ennustetaan Haahtelan -tarjoushintaaindeksin mukaan hiukan laskevan tämän hetken tasosta, mutta kiinteistöjen

ylläpidon kustannustason nousun odotetaan jatkuvan normaalia kustannustason nousua suurempana. Tämä johtuu suurelta osin energianhintojen jatkuvasta noususta. Tulevina vuosina on varauduttava sähköenergian hinnan huomattaviin korotuksiin sekä hinnan kausivaihteluihin Suomen energiemarkkinan takia. Lisäksi vuoden vaihteessa 2023–2024 voimaan tulevat ulkoisten vuokramenojen indeksitarkistukset tulevat olemaan suuria, koska ne perustuvat kuluttajahintaindeksin muutokseen.

Vuonna 2024 investointihankkeista valmistuu Ahtialan koulun korjaukset ja laajennusosa. Vuokrahankkeista valmistuu entiseen kaupunginsairaalan kiinteistöön rakennettavat keskustan nuorisotilat syksyllä 2024.

Toiminnan painopistealueet

Tilakeskus pyrkii toimitiloista aiheutuvien pääoma- ja käyttötalousmenojen optimointiin. Investointeja tehdään vain kaupungin toiminnan, palveluverkkojen ja vetovoiman kannalta välttämättömiin kohteisiin. Tilakeskuksen käyttötuloita kuormittavien väistötilojen määrää pienennetään hallitusti pitkällä aikavälillä.

Investointiohjelman rinnalla rakennuskannan kunnossapito-ohjelmalla varmistetaan toimenpiteiden kattavuus, oikea-aikaisuus ja laajuus. Kiinteistöjen ylläpitoa sekä kiinteistö- ja käyttäjäpalvelujen hankintaa ja sopimuksen aikaista toimintaa kehitetään ja tehostetaan jatkuvasti.

Imagorakennusten osalta kohteiden kunnostusohjelmaa jatketaan. Näiden kohteiden välttämättömien ja kiireellisten töiden Vuonna 2024 kunnostusohjelmassa on Tapanilan hiihtomaja.

Tilakeskuksen toiminnan tärkeinä painopistealueina ovat kaupungin kärkihanke hiilineutraali Lahti sekä kohoavien energiakustannusten myötä pitkäjänteiset energiansäästötoimenpiteet. Tämä näkyy investointihankkeiden ja olemassa olevan kiinteistökannan energiatehokkuus- ja ympäristöjohtamistoimenpiteissä. Tilakeskus on mukana vähähiilisen rakentamisen ja kiertotalouden kehityshankkeissa. Rakennushankkeissa ja olemassa olevissa kiinteistöissä huomioidaan mahdollisuuksien mukaan entistä paremmin toimipisteiden olosuhteiden kehittäminen työmatkaliikuntaa tukevaksi sekä sähköisen liikenteen edellytysten luominen.

Toimintaa kuvaava mittari

Toimintaa kuvaava mittari	TP 2022	KS+LTA:t 2023	TA 2024
Talous:			
Liikevaihto/asukas	579 €	598 €	604 €
Kustannus/asukas	358 €	435 €	473 €

1.7. Investointiosa

Investointisuunnitelmat valmistellaan ja esitetään viiden vuoden ajalta. Konsernihallinnon palvelualueen taloussuunnitelmavuosien 2024–2028 bruttoinvestoinnit ovat yhteensä 235,0 milj. euroa, joista talonrakennusinvestoinnit ovat 95,0 prosenttia.

Talonrakennusinvestoinnit kohdistuvat vuonna 2024 toimiltilojen perusparannuksiin ja korvausinvestointeihin. Näillä turvataan omaisuuden arvon säilymistä ja korvataan toiminnallisesti ja teknisesti vanhentuneita tiloja Vuonna 2024 investointihankkeista valmistuu Ahtialan koulun korjaukset ja laajennusosa. Vuokrahankeista valmistuu entiseen kaupunginsairaalan kiinteistöön rakennettavat keskustan nuorisotilat syksyllä 2024.

Kaupungin kärkihanke hiilineutraali Lahti sekä kohoavat energjakustannukset näkyvät talonrakennusinvestointeihin liittyvässä energiatehokkuus- ja ympäristöjohtamistimenpiteissä. Näitä toimenpiteitä ovat esimerkiksi: hiilijalanjälki- ja elinkaaritarkastelut kaikissa isoissa hankkeista, korjausvaihtoehdon selvittäminen ensisijaisena uudisrakennusvaihtoehtoon verrattuna, uudisrakentamisessa puurakentamisvaihtoehdon selvittäminen ensisijaisena vaihtoehtona sekä tilatehokkuustavoitteet. Tilakeskus on mukana vähähiilisen rakentamisen ja kiertotalouden kehityshankkeissa. Rakennushankkeissa huomioidaan

mahdollisuuksien mukaan toimipisteiden olosuhteiden kehittäminen työmatkaliikuntaa tukevaksi sekä sähköisen liikenteen edellytysten luominen.

Talonrakennuksen perusparannus- ja korvausinvestointien oikea-aikaisuutta ja sen arviointia kehitetään jatkuvasti. Hankkeiden viivästyminen optimaalisesta ajankohdasta voi aiheuttaa ylimääräisiä väistötilakustannuksia tai mahdollisesti uusia sisäilmaongelmia. Investointien rahoittamiseksi pyritään löytämään vaihtoehtoisia taloudellisesti järkeviä ratkaisuja kaupungin velkaantumista kasvattavan taserahoituksen sijaan.

Kaupungin investointitason alentamiseksi sekä hankkeiden kustannustason hillitsemiseksi etsitään ratkaisuja, joilla investointiohjelmassa olevia hankkeita voitaisiin toteuttaa nykyistä edullisemmin esimerkiksi tilakäyttöä tehostamalla ja kustannustehokkaampia suunnitteluratkaisuja löytämällä.

Alla olevassa yhteenvedossa on esitetty konsernihallinnon palvelualueen kokonaisinvestointien euromääräinen kohdentuminen eri investointiryhmiin. Investointitulot sisältävät investointien myyntiin liittyvät myyntitulot ja rahoitusosuudet.

Investoinnit 2022–2028

1 000 euroa		TP 2022	KS+LTA:t 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Talonrakennus	tulot	97 013	11 774	1 985	2 249	1 634	1 540	1 540
	menot	-39 072	-27 672	-34 735	-59 348	-51 224	-53 194	-24 769
Irtain omaisuus	tulot							
Lahden kaupunki	menot	-6 766	-7 450	-7 523	-5 120	-3 770	-3 470	-3 470
Konsernihallinnon p.alue	menot	-2 245	-3 320	-2 670	-2 520	-2 170	-2 170	-2 170
Investoinnit yhteensä, konsernihallinnon palvelualue								
	Tulot	97 013	11 774	1 985	2 249	1 634	1 540	1 540
	Menot	-41 317	-30 992	-37 405	-61 868	-53 394	-55 364	-26 939
	Netto	55 696	-19 218	-35 420	-59 619	-51 760	-53 824	-25 399

1.7.1. Talonrakennus

Talonrakennusinvestoinnit on jaettu perusparannuksiin, korvausinvestointeihin, uusinvestointeihin ja keskeneräisiin hankkeisiin. Hankkeen lopullisesta sisällöstä, laajuudesta ja kustannuksista päätetään hankesuunnitelman yhteydessä.

Talonrakennusinvestointien sitovuus on investointisuunnitelman menot. Tulot sisältävät talonrakennusinvestointien myyntiin liittyvät myyntitulot ja rahoitusosuudet.

1 000 euroa	TP 2022	KS+LTA:t 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Tulot	97 013	11 774	1 985	2 249	1 634	1 540	1 540
Menot	-39 072	-27 672	-34 735	-59 348	-51 224	-53 194	-24 769
Netto	57 941	-15 898	-32 750	-57 099	-49 590	-51 654	-23 229

Perusparannukset

Perusparannuksilla turvataan omaisuuden arvon säilyminen. Lisäksi tavoitteena on rakennusten korjausvelan pieneminen. Samalla tilat korjataan teknisesti ja toiminnallisesti ajanmukaisemmiksi.

Kustannustaso: Haahtela-indeksi 104.

1 000 euroa	TP 2022	KS+LTA:t 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Tulot	732	178	344	186	87	40	40
Menot	-27 138	-18 491	-15 464	-15 528	-15 934	-39 531	-23 269
Netto	-26 406	-18 313	-15 120	-15 342	-15 847	-39 490	-23 229

Kohteet	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Konsernihallinnon palvelualueen hankeryhmä	-782	-3 473	-8 858	-16 185	-8 195
Harjun korttelin jatkokäyttö	-337	-1 346	-7 990	-15 980	-7 990
Muut kohteet yhteensä	-445	-2 127	-868	-205	-205
Sivistyksen palvelualueen hankeryhmä	-12 285	-11 250	-6 826	-23 096	-14 824
Myllypohjan monitoimitalo, perusparannus	-2 810	-4 210	-1 140	0	0
Erstan koulun perusparannus	0	0	-473	-7 097	-4 259
Kaupunginteatterin perusparannus	0	0	-411	-9 877	0
Pääkirjaston perusparannus	-647	0	0	-162	-5 068
Päiväkotien perusparannukset yhteensä	-941	-941	-754	-2 447	-2 447
Urheilukeskuksen perusparannukset yhteensä	-3 440	-1 859	-871	-400	-400
Palvelualueen pienet työkohteet yhteensä	-4 447	-4 240	-3 177	-3 113	-2 650
Muun vuokraustoiminnan hankeryhmä	-2 397	-805	-250	-250	-250
Imagorakennusten korjaukset yhteensä	-2 197	-605	-50	-50	-50
Muut kohteet yhteensä	-200	-200	-200	-200	-200

Konsernihallinnon palvelualueen hankeryhmä

- Konsernihallinnon hankeryhmässä on varattu rahoitusta kaupungin keskushallinnon ja taseyksiköiden käytössä olevien rakennusten korjaustöihin. Taloussuunnitelmavuosille on varattu yhteensä noin 34 milj. euroa Harjun korttelin kehittämiseen. Muihin kohteisiin sisältyy noin 2,9 milj. euron varaus Mustankallion väestönsuojan perusparannukseen vuosina 2025–2026.

Sivistyksen palvelualueen hankeryhmä

- Myllypohjan monitoimitaloon kuuluvan vanhan koulurakennuksen perusparannus toteutetaan samanaikaisesti uudisrakennusosan kanssa ja tilat ovat valmiit keväällä 2026. Perusparannuksen kustannusarvio on 8,2 milj. euroa.

- Erstan koulun perusparannus toteutetaan samanaikaisesti Erstan päiväkodin perusparannuksen kanssa vuosina 2027–2028. Päiväkodin osalta kustannukset sisältyvät päiväkotien perusparannuksiin. Hankekokoaisuuteen on varattu yhteensä 15,7 milj. euroa, ja osa siitä saatetaan jatkoselvityksen perusteella toteuttaa uudisrakentamisena.
- Kaupunginteatterin perusparannus on odotettavissa vuonna 2027. Kokonaiskustannukset ovat noin 10,3 milj. euroa.
- Pääkirjaston perusparannus toteutetaan kaupunginteatterin jälkeen vuosina 2028–2029. Tarkempi suunnittelu käynnistetään kuitenkin heti hankesuunnittelun jälkeen. Kokonaiskustannukset ovat noin 16,2 milj. euroa.

- Sopenkorvenkatu 9:ssä sijaitsevat museon konservointi- ja säilytystilat on tarkoitus muuttaa perusparannuksen yhteydessä kokoelmakeskukseksi. Vaihtoehtona selvitetään myös muita sijoituspaikkoja. Hanke ajoittuu taloussuunnitelmakauden jälkeiseen aikaan. Käyttöä turvaaville toimenpiteille on varattu rahoitusta sivistyksen palvelualueen pieniin hankkeisiin.
- Erstan koulusta ja päiväkodista sekä Sopenkorvenkatu 9:stä laaditaan hankesuunnitelmat, joiden perusteella tehdään päätökset hankkeiden sisällöstä ja kustannuksista.
- Päiväkotien perusparannuksiin on varattu rahoitusta palveluverkkoselvityksessä säilytettäväksi määriteltujen päiväkotien perusparannuksiin sekä osakorjauksiin. Isojen perusparannusten vaihtoehtona tarkastellaan uudisrakennusvaihtoehtoa sekä muita toteutusmalleja.
- Urheilukeskuksessa on varauduttu mahdollisten MM2029-kisojen edellyttämiin investointeihin yhteensä noin 4 milj. eurolla. Lisäksi on varauduttu

rakennusten ja rakennelmien kunnosta johtuviin korjauksiin sekä pienehköihin muutostöihin. Valtionavusta odotetaan saatavan vuosittain 10 % investointien kustannuksista.

Muun vuokraustoiminnan hankeryhmä

- Määräraha on varattu korjauksiin, joita tehdään konserniyhtiöille sekä kaupunkikonsernin ulkopuolisille tahoille vuokratuissa tiloissa.
- Imagorakennuksiin varaudutaan tekemään niiden teknisen kunnan kannalta välttämättömät korjaukset.
- Imagorakennuksia ovat kohteet, joita pidetään kaupungin imagon kannalta tärkeinä ja suojelun kannalta merkittävänä, mutta joiden kohdalla tyydytään matalaankin tuottoon. Tällaisia ovat mm. kulttuurihistoriallisesti arvokkaat ja kaavoituksellisesti suojellut kohteet, joita ei pystytä riittävästi hyödyntämään kaupungin omassa toiminnassa. Pääasiassa imagorakennuksista huolehditaan kunnossapidon toimenpitein.

Korvausinvestoinnit

Korvausinvestoinnit tarkoittavat vanhojen tilojen korvaamista uusilla silloin, kun entiset tilat ovat teknisesti ja/tai toiminnallisesti vanhentuneet eikä niiden perusparannus ole tarkoituksenmukaista. Korvausinvestoinneilla pienennetään korjausvelkaa, kun huonokuntoisista rakennuksista luovutaan ja ne korvataan uusilla. Samalla toiminta tehostuu, kun uudet tilat pystytään suunnittelemaan kaikilta osin

ajanmukaisiksi. Lisäksi uudet rakennukset voidaan suunnitella ja rakentaa energiatehokkaammiksi ja näin edistää kaupungin energiatehokkuustavoitteiden toteutumista.

Kustannustaso: Haahtela-indeksi 104.

1 000 euroa	TP 2022	KS+LTA:t 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Tulot	0	96	141	563	47	0	0
Menot	-11 932	-7 681	-17 771	-42 174	-31 790	-10 663	0
Netto	-11 932	-7 585	-17 630	-41 611	-31 743	-10 663	0
Kohteet			TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Konsernihallinnon palvelualueen hankeryhmä			0	0	0	0	0
Sivistyksen palvelualueen hankeryhmä			-17 771	-42 174	-31 790	-10 663	0
Myllypohjan monitoimitalo, uudisrakennus			-6 410	-9 620	-2 300	0	0
Ahtialan koulun laajennus			-2 247	0	0	0	0
Kaarikadun päiväkodin uudisrakennus			-4 502	-2 251	0	0	0
Paavolan päiväkodin uudisrakennus			-335	-2 518	-5 539	0	0
Mukkulan monitoimitalo, uudisrakennus			-1 644	-10 663	-21 327	-10 663	0
Kisapuiston pääkatsomorakennus			-2 485	-9 940	-828	0	0
Maauimalan uusiminen			-148	-7 182	-1 796	0	0
Muun vuokraustoiminnan hankeryhmä			0	0	0	0	0

Konsernihallinnon palvelualueen hankeryhmä

- Ei kohteita.

Sivistyksen palvelualueen hankeryhmä

- Myllypohjan monitoimitalon uudisrakennusosan rakentaminen aloitetaan samanaikaisesti vanhan koulurakennuksen perusparannuksen kanssa kesällä 2024. Tilat ovat valmiina keväällä 2026. Uudisrakennuksen kokonaiskustannusarvio on 18,3 milj. euroa.

Monitoimitalo korvaa Myllypohjan koulun uudemmat osat, Ahtialan kirjaston nykyiset tilat, Kunnaksen koulun sekä Ahtialan ja Leikkituvan ja Kunnasmannin päiväkodit.

- Ahtialan koulun laajennuksen rakentaminen aloitettiin syksyllä 2023, ja tilat valmistuvat syksyllä 2024. Laajennukseen sijoitetaan Ahtialan alueen nuorisotilat sekä opetustiloja. Hankkeen kustannukset ovat noin 3,0 milj. euroa. Vuosina 2022–2024 toteutettavien korjaus- ja muutostöiden kustannukset sisältyvät sivistyksen palvelualueen pieniin hankkeisiin noin 1,5 milj. eurolla.
- Kaarikadun päiväkodin uudisrakennus korvaa nykyisen Kaarikadun päiväkotirakennuksen. Rakentaminen aloitetaan keväällä 2024, ja tilat ovat valmiit kesällä 2025. Uudisrakennuksen kustannukset ovat 7,0 milj. euroa.
- Paavolan päiväkodin uudisrakennus korvaa nykyisen Paavolan päiväkotirakennuksen. Rakentaminen aloitetaan alkusyksystä 2025, ja tilat ovat valmiit vuoden 2026 lopussa. Uudisrakennuksen kustannukset ovat noin 8,4 milj. euroa.
- Kasakkamäen koululle hankitaan nykyisiä tiloja pienemmät vuokratilat, jotka valmistuvat kesällä 2026. Vuokratilahankintaan liittyvät tilaajan hankinnat on budjetoitu perusparannuksiin sivistyksen palvelualueen pieniin työkohteisiin.

- Länsiharjun koulun yhteyteen hankitaan vuokratilat, joihin sijoittuvat neljä esiopetusryhmää sekä Launeen kirjastoa korvaat tilat. Uudet tilat valmistuvat kesällä 2025. Vuokratilahankintaan liittyvät tilaajan hankinnat on budjetoitu perusparannuksiin sivistyksen palvelualueen pieniin työkohteisiin.
- Mukkulan monitoimitaloon sijoittuvat Mukkulan ala- ja yläkoulut, päiväkotit, kirjasto ja nuorisotilat. Uudisrakennuksen kokonaiskustannusarvio on noin 44 milj. euroa. Monitoimitalo valmistuu kesällä 2027 nykyisten väistötilojen vuokrasopimusten päätyttyä. Monitoimitalohankkeen sisällöstä ja kustannuksista päätetään hankesuunnitelman perustella.
- Kisapuiston pääkatsomorakennus valmistuu vuoden 2026 keväällä. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 13,2 milj. euroa ja valtionavustusta odotetaan saatavan 0,75 milj. euroa.
- Urheilukeskuksessa sijaitsevan maa-uimalan tekninen kunto on erittäin huono, eikä korjaamista suositella. Maa-uimalan uusimisen kustannukset ovat noin 9 milj. euroa. Toimenpiteet, aikataulu ja kustannukset määritellään hankesuunnittelun yhteydessä. Myös muita sijoituspaikkoja on syytä selvittää.

Muun vuokraustoiminnan hankeryhmä

- Ei kohteita.

Uusinvestoinnit

Uusinvestoinnit ovat uudisrakennushankkeita tai laajennuksia, jotka johtuvat toiminnan laajentumisesta tai laatu-tason parantamisesta väljyyttä lisäämällä.

Kustannustaso: Haahtela-indeksi 104.

1 000 euroa	TP 2022	KS+LTA:t 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Tulot	0	0	0	0	0	0	0
Menot	0	0	0	-146	-2 000	-1 500	0
Netto	0	0	0	-146	-2 000	-1 500	0
Kohteet			TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Konsernihallinnon palvelualueen hankeryhmä			0	0	0	0	0
Sivistyksen palvelualueen hankeryhmä			0	-146	-2 000	-1 500	0
Kariston koulun laajennus			0	-146	-2 000	-1 500	0
Muun vuokraustoiminnan hankeryhmä			0	0	0	0	0

Konsernihallinnon palvelualueen hankeryhmä

- Ei kohteita.

sisältyvät sivistyksen palvelualueen perusparannusten pieniin työkohteisiin noin 0,5 milj. eurolla. Laajennus ja muutostyöt valmistuvat kesällä 2027.

Sivistyksen palvelualueen hankeryhmä

- Kariston koulun oppilasmäärän kasvun vuoksi koulua ja piha-aluetta laajennetaan noin 3,6 milj. eurolla. Samanaikaisesti tehtävät nykyisten tilojen muutostyöt

Muun vuokraustoiminnan hankeryhmä

- Ei kohteita.

Keskeneräiset hankkeet

Määräraha on varattu edelliseltä vuodelta jatkuviin, keskeneräisiin hankkeisiin, joiden toteutuksen aikataulu on muuttunut siten, että edellisen vuoden määrärahoja on jäänyt käyttämättä.

1 000 euroa	TP 2022	KS+LTA:t 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Tulot	0	0	0	0	0	0	0
Menot	0	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Netto	0	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500

Rakennusten myynti

Investointiosaan budjetoidaan aktivoitujen pysyvien vastaavien hyödykkeiden mynnistä saatavat tulot. Myyntitulo budjetoidaan investointitulona koko luovutusarvon määräisenä.

Taulukossa on esitetty arvioitu myyntitulo, tasearvo ja myyntivoitto/-tappio. Mikäli myytävä omaisuus on hankittu

kaupungin omistukseen kauan aikaa sitten ja mainittuun omaisuuteen ei ole tehty parannusinvestointeja, on poistamaton tasearvo suunnitelman mukaisten poistojen vuoksi pieni, kun kyse on poistonalaisesta käyttöomaisuudesta.

Rakennusten myynti ei ole kaupunginvaltuuston nähdessä sitova.

1 000 euroa	TP 2022	KS+LTA:t 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Myyntituloarvio	96 281	11 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Tasearvo	-42 507	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Myyntivoitto/-tappioarvio	53 774	10 500	500	500	500	500	500

1.7.2. Irtain omaisuus

Irtaimen omaisuuden sitovuus on investointisuunnitelman menot kaupunkitasoisesti. Yksikön esityksessä on arvio toteutettavista irtaimen omaisuuden investoinneista.

Määrärahan kohdentamista yksiköille voidaan tarkastella talousarviovuoden aikana kaupunginvaltuuston myöntämän kokonaismäärärahan puitteissa.

1 000 euroa	TP 2022	KS+LTA:t 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Tulot	0	0	0	0	0	0	0
Menot	-2 245	-3 320	-2 670	-2 520	-2 170	-2 170	-2 170
Netto	-2 245	-3 320	-2 670	-2 520	-2 170	-2 170	-2 170
Kohteet			TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Konsernihallinnon palvelualue (ilman taseyksikköä)							
ICT-investoinnit			-2 470	-2 350	-2 000	-2 000	-2 000
Konsernihallinnon tilajärjestelyt			-50	-20	-20	-20	-20
Lahden Tilakeskus -taseyksikkö							
Keittiötilojen kiinteät kalusteet			-150	-150	-150	-150	-150